

Budapesti Levéltári Mozaikok
2020/10. szám (régi sorozat 12. szám)
DOI: [10.56045/BLM.2020.10](https://doi.org/10.56045/BLM.2020.10)
ISSN: 2939-6921
URL: <http://leveltarimozaikok.bparchiv.hu/2021/12/10/leveltari-mozaikok-12/>

BIRÓ AURÉL

A Budapesti Tanítóképző Intézet a Tanácsköztársaság idején

A cikk a Tanítóképző Intézet Tanácsköztársaság alatti történetével foglalkozik. Az épületet 1919 júliusában Cserny József különítménye (Lenin-fiúk) sajátította ki, laktanyaként és fegyvertárként használva azt, a pincében volt csendőröket végeztek ki. Noha az ügy kivizsgálását már Kun Béla megkezdte, végül a Tanácsköztársaság bukása után a terroristákat felelősségre vonták, az épület pedig ismét oktatási intézményként működött tovább. A gyilkosság emlékére 1921-ben, majd 2011-ben emléktáblát állítottak.

Kulcsszavak: *Tanácsköztársaság, 1919., Tanítóképző Intézet, Cserny József, Vörös Őrség, terrorizmus*

Az alábbi írásban a Budapesti Tanítóképző Intézet történetének Tanácsköztársaság alatti viszontagságos sorsát mutatjuk be.

Az intézet átalakítása a Tanácsköztársaság alatt

Az intézményt az alsófokú oktatásban működő tanítók képzésére hozták létre az 1868. évi népiskolai törvény alapján (1868. évi XXXVIII. tc.). A Tanácsköztársaság hatalomra kerülése a tanítóképző működésében is változásokat hozott. Az I. kerület Mozdony utca 40. (ma XII. Kiss János altábornagy u. 40.) szám alatt álló épületben (1. kép) 1919. április 11-én tartott ülésén a Közoktatásügyi Népbiztosság rendelkezése alapján először felszólították az intézet tanárait a hitoktatás valamint az olasz nyelv oktatásának beszüntetésére. Az igazgató, Quint József kijelentette, hogy azok a tanulók, akik belépnek a Vörös Hadseregbe, bizonyítványt kapnak. Ezt április 25-én pontosították, és a belépést csak a 18. életévüket betöltött diákoknak engedélyezték. Az intézet felajánlotta az I. kerületi Munkástanácsnak felszerelését és a tanári kar munkáját a munkások részére tartandó ismeretterjesztő tanfolyamhoz.¹

1. kép. A tanítóképző intézet homlokzata. (Padányi-Frank Antal: A Budapesti I. kerületi Magyar Király Állami Népiskolai Tanítóképző Intézet Értesítője az 1936–1937. iskolai évről. Budapest, 1937. 1. p.)

Miután 1919. július 8-i hatállyal az Országházban lévő V. Nyomozó Alosztályt feloszlatták, annak egy részét a Mozdony utca 40. szám alá vezényelték, vagyis a Budapest-Vidéki II. Vörös Őr Kerületi Parancsnoksághoz, a tagokat Bandl Ferenc parancsnok alá osztották be. Nevük és pecsétjük „Budapest-Vidéki II-ik Vörös Őrkerület Törzsosztaga”, tagjai az említett 40 parlamenti nyomozóból, a Szovjetház testőrségéből, a Gombos-féle 80

¹ BFL VIII.130.a. Budapesti Magyar Királyi Állami Tanítóképezde. Általános, ügyviteli iratok. Tantestületi értekezleti jegyzőkönyv. 24. 1918–1926.

terroristából, a Gödöllőről visszajövő, le nem szerelt terroristákból és a parlamenti politikai fogolyörségből kerültek ki. Nagy részük Cserny egykori terroristája volt.² Cserny kijelentette, hogyha a terrorcsapat a II. Vörös Őrkerület tüzérségi osztaga lesz (Cserny-zászlóalj néven is említették), és támogatni fogja a vörös őrkerület másik (gyalogsági) alakulatát az ellenforradalmak leverésében, ehhez három vagy négy ágyúüteg áll rendelkezésükre.³ Az épületet valószínűleg a mérete és az elhelyezkedése miatt választották ki a terroristák laktanyájának. Itt bőven találtak helyet a legénység elhelyezésére, a fegyverzet tárolására, valamint a pince alkalmas volt az áldozatok kínzására, ahogy azt az alább ismertetett eset is mutatja.

Kivégzés az intézetben

1919. július 17-én Chlepkó Hantos Ede, a Vörös Őrség Főparancsnokságának politikai megbízottja utasította Cserny Józsefet, hogy ellenforradalmiság vádjával tartóztassa le és végeztesse ki Fery Oszkár⁴ nyugalmazott csendőrtábornagyot, valamint Borhy Sándor és Menkina János csendőr alezredeküket. Cserny ekkor Chlepkóhoz küldte Radányi Kornél és Bonyháti Tibor politikai nyomozókat, akiket egyébként vérebeknek nevezett, és már korábban nyomoztak a nevezett csendőrtisztek ellen, de akkor letartóztatásuk után elengedték őket. Chlepkó utasította a két nyomozót, hogy a letartóztatást a Mozdony utcai laktanyában ejtsék meg. A két nyomozó a július 18-ról 19-re virradó éjjelen autóval elment a sértettek lakására, ahol Bartalos István és Pető István terrorfiúk gyűjtötték be őket. A foglyokat a laktanyában két-három napig vallatták, de semmit sem tudtak belőlük kiszedni.

Mivel a vallatás eredménytelen maradt, Cserny és Papp elhatározták, hogy a sértetteket felakasztatják. Cserny az ágyban ült és cigarettázott, majd Chlepkó parancsára kijelentette, hogy: „*Haza kell küldeni a csendőrtiszteket.*” Lőscher Márton felhívására a gyilkosság elkövetésére önként jelentkezett Kakas Ferenc, Neumayer Géza, Csomor Gábor, Pető István és Trailla György. Július 21-én este 11 órakor Papp Sándor egy kötelet adott át Neumayernek, aki azt a pince folyosóján lévő csőre kötötte (2. kép). Mivel a cső magasan volt, egy létrát támasztott alá. Először Borhyt, majd Menkinát, végül Feryt hozták ki a szobájából. Feryt előtte még egy fülkébe vezették, ott arcon verték és puskatussal ütötték, de nem tudták vallomásra bírni. Az akasztásoknál Borhyt kényszerítették, hogy menjen fel a létrán, aztán ráhúzták a hurkot, majd kihúzták a lába alól a létrát, a lábánál fogva lefelé húzták. Utána még egy negyedórát ilyen helyzetben hagyták, majd levették a holttestet és a folyosó egyik sarkába tették. Hasonlóan végeztek Menkina Jánossal is, de amikor 15 perc után levették a létráról, még élt. Ekkor Csomor

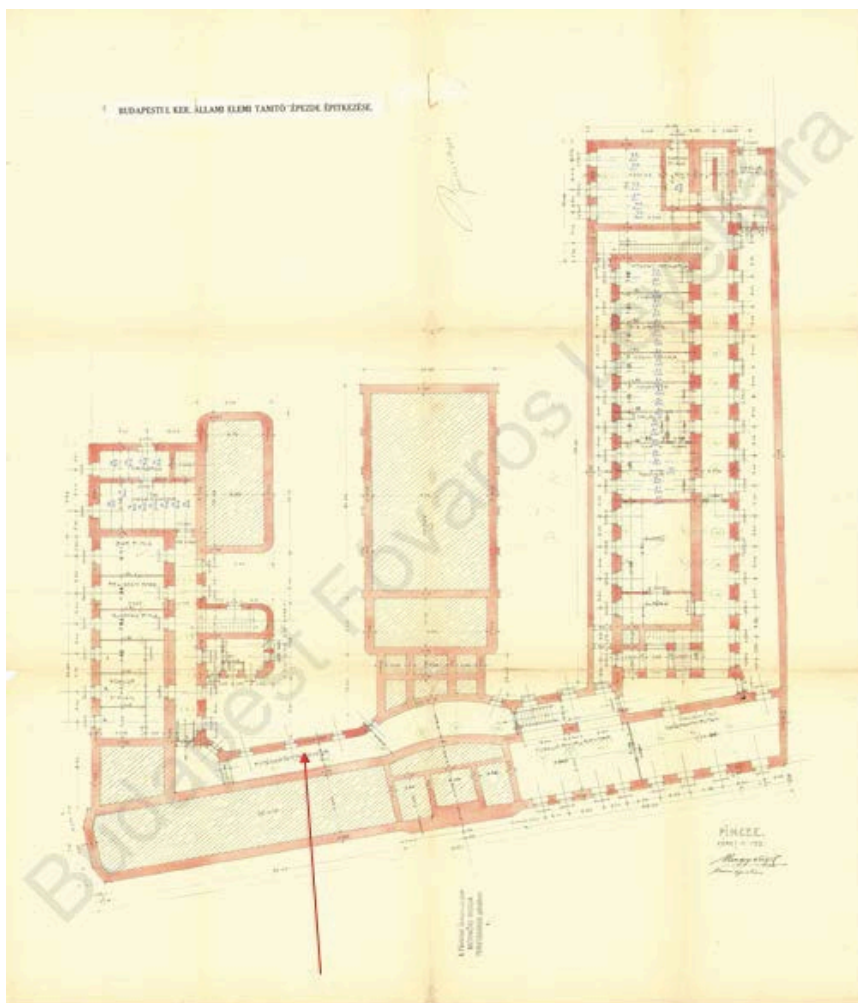
---

² Cserny József tanúvallomási jegyzőkönyve. BFL VII.5.c. Budapesti Királyi Büntetőtörvényszék iratai. Büntetőperek iratai. Kgy.2568/1920.

³ BFL VII.5.c. Kgy.163/1920. 5. fólió. BFL VII.5.c. B.Kgy.11529/1919. 62. fólió.

⁴ Fery Oszkár 1860-ban született, előbb jogi egyetemet végzett, majd Bécsben és Berlinben tanult. Előbb katona-, majd csendőrtiszt lett, sikeres eredményeket ért el a Magyar Athletikai Club vívó szakosztályában. Pályafutása során Székesfehérváron, Erdélyben s Budapesten is szolgált. Kolozsvárott erélyes, a román nemzeti törekvésekkel szemben keményen fellépő tisztként vált ismertté. 1915-től tábornokként előbb a csendőrség felügyelőjének helyettese, majd felügyelője lett. Donáth Péter: A Cserny-különítmény rémtettei „Mozdony utcai laktanyájukban” 1919 júliusában. Fery Oszkár és tisztársai halálának körülményei, következményei, utóélete. Budapest, 2012.; 147. BFL VII.6.e. Budapesti I-III. Kerületi Királyi Járásbíróság iratai. Kihirdetett végrendeletek. 059/1920. A holtteste nem került elő, utólagos halotti bejegyzés 1920. június 18-án történt meg. BFL XXXIII.1.a. Anyakönyvek. Halálozás. IV. kerület. 193/1920. 1919 után jelképes sírját a Farkasréti temetőben helyezték el. Zsigmond János: A Farkasréti katonai temető. In: *Budapesti Negyed.* 11. (2003) 2. sz. 99. p.

rohamkéssel vagy szuronnal összeszurkálta. Élettelen testét az előző mellé tették. Végül Fery Oszkár következett. Tóth József sofőr előállt egy teherautóval, amire Tóth Csomor, Neumayer, Pető és Trailla segítségével feltette a kivégzetteket. A holttesteket az akasztásnál használt kötéllal kötötték össze, majd Radányi és Bonyhádi a tornateremben (3. kép) használt súlyzókat is a kötéltre illesztette. Ezután elindultak, és a Múzeum mellett megálltak a Duna-parton, ahol a hullákat a földre, majd a lábuknál fogva a Dunába dobták. A teherautó előtt Bonyhádi, Radányi és Kakas Ferenc haladt egy személyautóval, ők mutatták, hogy hol kell a holttesteket a Dunába dobni. Az akciójuk utáni reggelen Cserny József borral és szalonnával vendégelte meg a gyilkosokat.⁵ Csernyéktől idővel vöröskatonák (vörösörök⁶), majd határrendőrök vették át az épületet.⁷

2. kép. A tanítóképző intézet pincéjében látható fűtőcsövek, ahol a terroristák valószínűleg a csendőröket felakasztották. (BFL XV.17.d.329. Budapesti tervek gyűjteménye. Budapest (székes)főváros tervei. Építési ügyosztályok tervtára. 7887/1/3.)

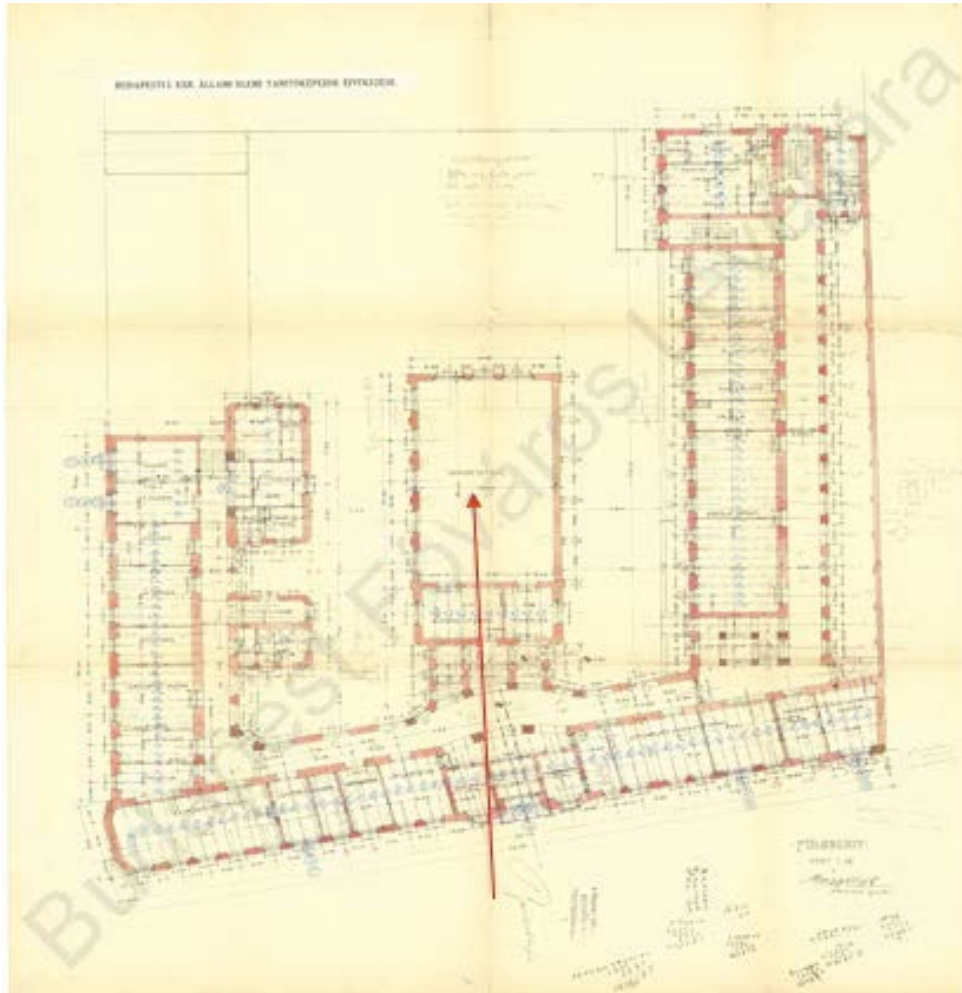
1919. július 25-én, amikor a tanácskormány már a katonai bukás küszöbén állt, Kun Béla elrendelte a Lenin-fiúk lefegyverzését. Az ágyúikat elvették, szállásaikat kiürítették, míg

⁵ Stocker Antal: A nagy per. Cserny József és terrorista társainak bűnügye. Budapest, 1920. 74–81. p.

⁶ Donáth 2012. 186. p.

⁷ Quint József (szerk.): A Budapesti Magyar Királyi Állami Elemi Népiskolai Tanítóképző Intézet 1918–1926. évi Értesítője. Budapest, 1926, 14. Lásd még BFL VII.5.c. B.Kgy.11529/1919.

a terroristák sorra megszöktek. A csapat ebben az épületben rövid ideig működött, július 26-án végleg feloszlatták őket. A diktatúra után a rendőrség vezetői azt állították, hogy a felelősségre vonás elől sokan elmenekültek, őket a Peidl-kormány például hamis útlevelekkel is segítette Ausztriába átjutni.⁸ Kiss Miklós városparancsnok 1919. július 31-én kelt 9. számú bizalmas parancsában megemlítette, hogy a Cserny-féle zászlóalj (Lenin-fiúk) 1919. július 29-én feloszlott.⁹

3. kép. A tanítóképző intézet földszintjén lévő tornaterem, ahonnan a terroristák a súlyzókat kihozták és a csendőrökre erősítették. (BFL XV.17.d.329. 7887/1/4.)

A meggyilkolt csendőrökről azonban a közvélemény semmit nem tudott. Az Egri Népújság 1919. augusztus 13-án például a következőket írta: „Ferry Oszkár csendőrraltábornagyot, Borhy Sándor és Menkina Sándor cs. alezredeseket a kommunista kormány június 12-én letartóztatta, 19-én szabadon bocsátotta, de aztán mindhárman eltűntek. Most keresik őket.”¹⁰

Az oktatói és hallgatói viszonyok rendezése a Tanácsköztársaság után

⁸ Cserny József tanúvallomási jegyzőkönyve. BFL VII.5.c. Kgy.2568/1920.

⁹ Helgert Imre: [Budapesti városparancsnokság 1918–1941. Doktori értekezés. 2003. 122.](#)

¹⁰ Legújabb hírek. In: *Egri Népújság*. 1. évf. 6. sz. 1919. augusztus 13. 1. o.

Az 1919. augusztus 25-én az intézményben tartott értekezleten a III. osztályba hét volt vöröskatona is jelentkezett, erről a tanártestület a következő gyűlésen határozott és intézkedett a proletárdiktatúra alatt tett kinevezésekről, alkalmazásokról, beosztásokról. A tanári testület egy négytagú bizottságot állított fel az igazgató elnökletével, amely véleményezte a tanerő magatartását 1918. október 31-étől kezdődően. Az 1919. augusztus 27-én tartott tanári testület rendes értekezletén megemlítette, hogy a leendő másodévesek közül 4, a harmadévesek közül 7, a negyedévesek közül 25 fő volt vöröskatona. Sorsukról a szeptember 11-i rendes értekezleten döntöttek. A leendő másodéves növendékek közül Jurassza Endre nem is jelentkezett, Buchstabler Kornél és Buránszky Nándor magánúton folytatták a tanulást, Bérczy Kálmán felvételét nem ellenezték, de nem is támogatták. A leendő harmadévesek közül Berecz Dezső és Hollentoner László nem jelentkezett, ők az elsők között hagyták el az intézetet, hogy vöröskatonák lehessenek. Három főt eltávolítottak az intézetből, öt személy felvételét nem akadályozták meg. A tanárkari bizottságnak csak két diákkal, Harsányi Józseffel és Kasánszky Tóddal szemben merültek fel kételyek, nekik a magánúton való tanulás folytatását ajánlották. Srubek József az ellenség fogságába került, s még ekkor is fogságban volt.¹¹

Az 1919. augusztus 29-én tartott tanári testületének tartott értekezleten az igazgató kijelentette, hogy a hosszú háború, a forradalmak és a terror korszaka, amikor a terroristák három hétig az épületben tartózkodtak, mind-mind megviselték az intézetet.

A terroristák felelősségre vonása

A letartóztatott Korvin Ottó az 1919. szeptember 26-i kihallgatása során elmondta, hogy 1919. július közepén az Országos Vörösőrség Főparancsnokság papírján egy 12 csendőrtiszt nevét tartalmazó, géppel írott levelet kapott postán. Ezen Kun Béla saját kezű pár sora állt: „*Korvin Ottó a sürgős internálásról gondoskodjék.*” Erre Korvin ráírta: „*A foganatosítás a gyűjtőfogházba való elhelyezés végett kiadom.*” Az ívet a nyomozó osztályhoz küldte, onnan pár nap múlva azzal a jelentéssel jött vissza, hogy az íven szereplő személyeket két-három nappal ezelőtt a vörösörök lakásaikból elvitték és a beszállításuk megtörtént. A jegyzéken mind csendőrtisztek voltak, Korvin csak Fery és Borhy nevére emlékezett közülük. Korvin az ügyet a vörösőrség bünyügyi nyomozótestületének továbbította., A nyomozás szálai a Mozdony utcai terrorlaktanyába vezettek. Amikor a laktanyában a nyomozók az ügyről érdeklődtek, a terroristák kidobták őket. Korvin ekkor tudta meg Feryék kivégzését. Amikor Kun Béla Csernyt felelősségre vonta, ő azzal védekezett, hogy a gyilkosság nem az ő tudtával történt. Kun Béla az ügy kivizsgálását már nem fejezhette be, mert közben a diktatúra megbukott.¹²

Cseh László¹³ terroristát 1919. október 4-én tartóztatták le. 1919. október 26-án tett kihallgatási jegyzőkönyvében elismerte, hogy tudott a csendőrök kivégzéséről.¹⁴ A Budapesti Büntetőtörvényszék 1919. december 11-én kelt ítéletében (B.Kgy.8931/1919.) 5 év fegyházra mint fő-, továbbá 5 év hivatalvesztésre mint mellékbüntetésre ítélte.¹⁵

¹¹ BFL VIII.130.a. Tantestületi értekezletű jegyzőkönyv. 24. 1918–1926.

¹² BFL VII.5.c. B. 5191/1920. 27. fólió.

¹³ 1896-ban született Budapesten, budapesti lakos, római katolikus vallású, nőtlen, apja Cseh József, anyja Forintos Erzsébet.

¹⁴ BFL VII.5.c. B.7075/1920. Cserny József vallomása alapján. 10. fólió.

¹⁵ Biró Aurél: Vörös terrorcsapatok és a mindennapok terrorja a Magyarországi Tanácsköztársaság idején. Pápa, 2019. 268. p.

Pelsőczy József¹⁶ a Cserny-csapat tagjaként részt vett a letartóztatott csendőrök őrzésében. A diktatúra bukása után 1920. szeptember 20-án letartóztatták. 1921. január 25-én a Budapesti Királyi Büntetőtörvényszék 3 rendbeli gyilkosság és súlyos testi sértés miatt 14 év fegyházra és 10 év hivatalvesztésre ítélte (B.Kgy.11808/1920.). 1922. július 15-én, a hatodik fogolycsere-transzporttal kiszállították Szovjet-Oroszországba.¹⁷

A letartóztatott terroristákat más bűntények elkövetése miatt is elítélték. Közülük Cserny Józsefet,¹⁸ Papp Sándort,¹⁹ Kakas Ferencet,²⁰ Neumayer Nagy Gézát,²¹ Csomor Gábort,²² Bonyhádi Tibort²³ és Löscher (Löscher) Mártont²⁴ 1919. december 18-án, a Belügyi Népbiztosság Politikai Nyomozó Osztályának vezetőjét, Korvin Ottót pedig 1919. december 29-én felakasztották.²⁵ Bartalos Istvánt²⁶ 1919. november 20-án letartóztatták. A Budapesti Büntetőtörvényszék 1919. december 11-i ítéletében (B.Kgy.8931/1919.) 10 év fegyházra, mint fő-, továbbá 10 év hivatalvesztésre mint mellékbüntetésre ítélte, végül azonban 1920. március 13-án gyilkosság és rablás miatt halálra ítélte (B.Kgy.10922/1919.).²⁷ Chlepkó (Hantos) Ede, Pető István, Radányi Kornél²⁸ és Trailla (Trailla) György²⁹ a diktatúra bukása után megszökött, ellenük nyomozólevelet adott ki a Budapesti Büntetőtörvényszék 1919. december 11-én (B.Kgy.8931/1919.).³⁰ Tóth Józsefet³¹ 1919. november 20-án tartóztatták le. A Budapesti Büntetőtörvényszék 1919. december 11-én 12 év fegyházra, mint fő-, továbbá 10 év hivatalvesztésre mint mellékbüntetésre ítélte (B.Kgy.8931/1919.).³²

A magyar királyi csendőrség 1921. július 21-én, Fery Oszkár altábornagy, Borhy Sándor és Menkina János alezredek emlékezetére a kivégzésük színhelyén, az I. kerület Mozdony utca 40. szám alatti iskolaépületén márvány emléktáblát helyezett el. Az emléktábla ünnepélyes leleplezésén Zadravec István tábori püspök tartott misét és Pekár Gyula államtitkár mondott

¹⁶ Paraszt Józsa, 1890. június 18-án született Budapesten vagy Alsónémetiben, budapesti (IX. Ranolder u. 3. I/5., I. Bercsényi u. 5. fszt./3., VI. Rózsa u. 84.), majd erzsébetfalvai (Határ út 1.) lakos, római katolikus vallású, nő, lóápoló, cirkuszi lovaglő, céllövő, hintáslegény, lakatossegéd, apja Pelsőczy József, anyja Medgyes Anna.

¹⁷ Biró 2019. 417–418. p.

¹⁸ 1892. március 18-án született Budapesten, budapesti lakos (VI. Nagy János u. 34. félem., IX. Ranolder u. 23. I/14.), református vallású, nőtlen, bőrmunkás, tengerész, apja Cserny József, anyja Tumiák Paula. Biró 2019. 270–271. p.

¹⁹ 1889. augusztus 2-án született Tiszaburán, budapesti lakos (VI. Andrassy út 52.), református vallású, lakatossegéd, matróz, apja Papp Sándor, anyja Bihari Teréz. A kommün idején Cserny helyettese volt a terrorcsapatnál, az Országházban és a Mozdony utcában is szolgált. Biró 2019. 415. p.

²⁰ 1895-ben született Budapesten, budapesti lakos (III. Pacsirtamező u. 10.), római katolikus vallású, nő, fürdőszolga, egykori tengerész, törvénytelen, anyja Kakas Anna. Biró 2019. 338. p.

²¹ 1895 körül született Budapesten, budapesti lakos (VI. Teréz körút 13., Batthyány-palota), római katolikus vallású, nőtlen, asztalossegéd, apja Neumayer Alajos, anyja Resztenszky Julianna. Biró 2019. 406–407. p.

²² 1897. december 13-án született Jásztelken, budapesti lakos (II. Füge u. 7. fszt./1.), római katolikus vallású, nőtlen, lovász, apja Csomor Orbán, anyja Tóth Márta. Biró 2019. 272. p.

²³ 1894. augusztus 3-án született Tápiószecsőn, budapesti lakos (VII. Stefánia út 24.), református vallású, nőtlen, ügyvédjelölt, apja Bonyhádi Sándor, anyja Weintraub Cecília. Biró 2019. 259. p.

²⁴ 1891. november 26-án született Kassán, budapesti lakos (VIII. Gólya u. 39. fszt./10.), református vallású, nőtlen, szobafestő, apja Löscher Márkus, anyja Nagy Teréz. Biró 2019. 380. p.

²⁵ BFL VII.5.c. B.Kgy.10303/1919.

²⁶ 1894. április 17-én született Dunapentelén, budapesti lakos (V. Vadász u. 12. II/34.), római katolikus vallású, nőtlen, irodaszolga, villanyszerelő, napszámos, apja Bartalos István, anyja Csüver Teréz.

²⁷ Biró 2019. 246–247. p.

²⁸ 1891 körül született Szabadkán, magántisztviselő.

²⁹ 1893 körül született, görögkatolikus vallású.

³⁰ Biró 2019. 265., 420., 430. és 491. p.

³¹ 1894-ben született Budafán, budapesti lakos, római katolikus vallású, nőtlen, vendéglős, vasmunkás és sofőr, apja Tóth Gergely, anyja Tóth Mária.

³² Biró 2019. 489. p.

ünnepi beszédet. Ezután a csendőrség felügyelője átadta az emléktáblát, majd Zilahi Kiss Jenő tanácsnok a Mozdony utcát átkeresztelte Fery Oszkár utcává.³³ Az áldozatok emlékére, 1922. július 19-én a krisztinavárosi templomban gyászistentiszteletet tartottak.³⁴ 1934-ben az intézet első emeletén hősi emlékművet állítottak.³⁵ 1939-ben az áldozatok holtteste a hosszú keresés után sem került elő a Dunából.³⁶ 1945-ben a kommunisták a csendőrökről elnevezett három utca nevet eltörölték.³⁷

2011-ben az épület homlokzatán (4. kép) a XII. kerületi Önkormányzat újra elhelyezte az emléktáblát: „EZEN ÉPÜLETBEN SZENVEDTEK HŐSIESEN VÉRTANÚI HALÁLT A NEMZETI ÜGY SZOLGÁLATÁBAN 1919. ÉVI JÚLIUS HÓ 21-ÉN FERY OSZKÁR CS. ÉS KIR. ALTÁBORNAGY CSENDŐRSÉGI FELÜGYELŐ, BORHY SÁNDOR ÉS MENKINA JÁNOS M. KIR. CSENDŐR ALEZREDESEK.” (AZ 1921-BEN ÁLLÍTOTT EREDETI EMLÉKTÁBLA SZÖVEGE.) A VÖRÖSTERROR ÁLDOZATÁUL ESETT FERY OSZKÁR CSENDŐR ALTÁBORNAGY NEVÉT VISELTE AZ UTCA 1921 ÉS 1945 KÖZÖTT. ÚJRA-ÁLLÍTTATTA: A BUDAPEST XII. KERÜLET HEGYVIDÉKI ÖNKORMÁNYZAT 2011.”³⁸

4. kép. Az egykori Tanítóképző Intézet homlokzatán 2011-ben elhelyezett emléktábla.

A tanulmány Biró Aurél *Vörös terrorcsapatok és a mindennapok terrorja a Magyarországi Tanácsköztársaság idején* (Pápa, 2019), valamint *Proletárdiktatúra a*

³³ Magyar Távirati Iroda. Napi hírek. 1921. július 19.

³⁴ Magyar Távirati Iroda. Napi hírek. 1922. július 17.

³⁵ Padányi Frank 1937. 3.

³⁶ Magyar Távirati Iroda. Napi hírek. 1939. július 21.

³⁷ Új nevet kaptak az ellenforradalom vezéreiről elnevezett fővárosi utcák. In: *Délmagyarország*. 2. évf. 88. sz. 1945. április 20. 2. p.

³⁸ Donáth 2012. 144–145. p.

Krisztinavárosban. Gyilkosság az úrnapi körmeneten (tervezett megjelenés: 2020 vége)³⁹ című kötetek alapján készült.

[Bíró Aurél](#) 1997 óta Budapest Főváros Levéltára munkatársa. 2002-ben az Eötvös Loránd Tudományegyetem Tanárképző Főiskolán történelem szakon, 2004-ben az Eötvös Loránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar történelem szakán végzett. 2015-től főlevéltáros, majd tanácsos.

Impresszum

Budapesti Levéltári Mozaikok

A kiadó neve: Budapest Főváros Levéltára
A kiadó székhelye: 1139 Budapest, Teve u. 3-5.
Felelős kiadó: Dr. Kenyeres István főigazgató

Főszerkesztő: Dr. Simon Katalin

Szerkesztőség: Fazekasné Dr. Toma Katalin, Dr. Fehér Csaba, Dr. Garami Erika, Dr. Ternováczi Bálint, Dr. V. László Zsófia, Tóth Gergely (technika- és honlapfelelős)

A szerkesztőség elérhetősége: 1139 Budapest, Teve utca 3-5.; 1554 Budapest, Pf. 41.

e-mail: mozaikok@bparchiv.hu

ISSN 2939-6921

---

³⁹ A kötet a cikk megjelenését követően *Proletárdiktatúra a Krisztinavárosban.: Gyilkosság az úrnapi körmenetben* címmel jelent meg 2020-ban Pápán, a Pápai Jókai Mór Városi Könyvtár kiadásában.